

**Gemeente
Rotterdam**

Bezoekadres: Stadhuis Coolingsingel 40
3011 AD Rotterdam
Postadres: Postbus 70012
3000 KP Rotterdam

Website: www.rotterdam.nl
E-mail: bbo@rotterdam.nl
Inlichtingen: R. Liu-van Dorp

Portefeuillehouder: F. Achbar
Cluster: Maatschappelijke Ontwikkeling
Ons kenmerk: M2211-844 23bo005696
Uw kenmerk:

Datum: B&W 15 juni 2023

Betreft: Concept-actieplan Samenleven 2023-2026

Aan de gemeenteraad

Onderwerp:

Concept actieplan Samenleven 2023-2026

Op welke gronden deze brief? / Waarom nu voorgelegd?

Voor u ligt het actieplan 'Samenleven in één stad', het beleidskader Samenleven voor de periode 2023-2026. Dit actieplan is de uitwerking op dit terrein van het coalitieakkoord 'Eén Stad'. Het actieplan is mede tot stand gekomen op basis van vele stadsgesprekken met Rotterdammers. In deze brief vertellen we u daarover graag meer.

Dit actieplan ontvangt u als *conceptversie*. Dat betekent dat er voor de raad, net als voor vele Rotterdammers, de gelegenheid is om mee te denken over het samenlevingsbeleid. Na de zomer volgt het definitieve plan.

De opbouw van deze brief is als volgt:

1. De stadsgesprekken
2. Over het actieplan 'Samenleven in één stad'
3. Afdoeningsvoorstellen moties en toezeggingen
4. Slotwoord en vervolg

Relatie met het coalitieakkoord/collegewerkprogramma/begroting/eerder aangenomen moties en gedane toezeggingen:

- Coalitieakkoord 'Eén Stad' (2022 – 2026)
- Wethoudersbrief Achbar over het pad naar nieuw beleid Samenleven (22bb007209)
- Tussenbericht Toezeggingen en moties over Samenleven (23bb001728)
- Motie Vrouwenemancipatie nu! (21bb16305)
- Motie Geef kleur aan het Regenboogakkoord! (22bb004361)
- Toezegging Uitwerking extra aanpak arbeidsmarktdiscriminatie (21bb15773)
- Toezegging Indicator statushouders uit de bijstand in het programma samenleven (22bb007155)
- Toezegging Actiepunten initiatiefvoorstel DENK/VVD in het programma samenleven (22bb007153)
- Toezegging Onderzoek naar racisme en uitingen daarvan (23bb000539)
- Toezegging rolmodellen te betrekken om acceptatie diversiteit te bevorderen (23bb002365)
- Toezegging over het keurmerk goed verhuurderschap etc. (23bb001193)

Toelichting

1. Stadsgesprekken Samenleven

Voor we ingaan op de inhoud van het plan, een korte terugblik op het proces voorafgaand aan het schrijven van dit actieplan. Beleid over samenleven moet mét de samenleving gemaakt worden. Daarom hebben we in de periode november 2022 tot en met februari 2023 ongeveer 50 stadsgesprekken¹ gevoerd om input op te halen. Er hebben ongeveer 750 deelnemers meegedaan (waarvan naar schatting 500 unieke). U bent daarover eerder geïnformeerd (wethoudersbrief 22bb007209).

De gesprekken hadden het doel om te komen tot beleid dat aansluit op wat er leeft en speelt in de stad en dat kan rekenen op een breed draagvlak in zowel stad als raad. Hierbij dienen de opgehaalde inzichten van Rotterdammers ter input, de inhoudelijke besluitvorming van het beleid is uiteindelijk een verantwoordelijkheid van het college en uw raad. Het participatieproces is gebaseerd op maximale toegankelijkheid, veiligheid, transparantie en betrokkenheid.

Op 20 juni is er nog een bijeenkomst "*Stadsgesprekken samen leven. Hoe nu verder?*" voor alle betrokkenen en deelnemers van de stadsgesprekken, deze reacties nemen we in de zomerperiode mee bij het verwerken van alle feedback.

2. Over het actieplan 'Samenleven in één stad'

Rotterdam is van ons allemaal. Sociale ongelijkheid, racisme en uitsluiting zorgen ervoor dat dit nog niet altijd zo ervaren wordt. Jezelf kunnen zijn en uiten, in vrijheid en veiligheid, is de basis voor een menswaardig bestaan. Bevorderen en borgen van kansengelijkheid op maatschappelijke terreinen zoals het onderwijs, de arbeidsmarkt, de woningmarkt is noodzakelijk. Net zoals het tegengaan van discriminatie en net als het respect hebben voor elkaars zorgen en opvattingen, ook als die onwelgevallig zijn.

In het actieplan staan daarom de volgende uitgangspunten centraal:

1. We erkennen dat verschillen ertoe doen: er is aantoonbaar sprake van discriminatie en daarom moeten we het over verschillen kunnen hebben.
2. We leren om ook voorbij deze verschillen te kijken en elkaars unieke eigenschappen te waarderen. We geven aandacht aan wat ons verbindt.
3. Er is geen ruimte voor discriminatie en haat in Rotterdam. Het proces van verschillen erkennen en aandacht naar wat ons verbindt moet plaats kunnen vinden in veiligheid en met wederzijds respect.

¹ De stadsgesprekken gingen over diverse thema's, waaronder vormen van discriminatie en racisme (op verschillende leef terreinen), opvang en inburgering, en ook vrijheid van meningsuiting (zie ook de wethoudersbrief voor de thema's).

Het actieplan *Samenleven in één stad* is:

- **Voor alle Rotterdammers.** Dit actieplan expliciet gaat over álle Rotterdammers, waarbij we oog hebben voor iedereen. Vroeger had beleid vooral de focus op eenzijdige integratie en meer recent vooral de focus op een beperkt aantal discriminatiegronden. Echter; iedereen zou zich vertegenwoordigd moeten voelen in het samenlevingsbeleid voor één stad, óók Rotterdammers die in de afgelopen decennia hun wijk hebben zien veranderen en zich ontheemd en vergeten voelen. En waar het eventueel nog niet zo is dat mensen zich vertegenwoordigd zien in dit beleid, krijgt dat onze aandacht.
- **Met alle Rotterdammers.** De lijn van stadsgesprekken trekken we door: de komende jaren voeren we structureel stadsgesprekken voor blijvende betrokkenheid en afstemming met Rotterdammers. Met oog voor de volledige breedte aan diversiteit van de stad en vertegenwoordiging van verschillende perspectieven en opvattingen. Daarnaast reserveren we structureel een deel van het samenlevingsbudget voor acties vanuit Wijkraden die bijdragen aan de doelen van dit actieplan.
- **Onderdeel van een proces.** Het actieplan is een 'stollingsmoment' in het gesprek van de samenleving. Dat gesprek en het samenlevingsproces loopt door en is groter dan de invloed van de gemeente. We zien het actieplan daarom als een concrete koers die we met elkaar afspreken en houden ruimte om gaandeweg, op aangeven van de stad of de raad, mee te bewegen met wat er op dat moment gevraagd wordt.
- **Actie waar je wat aan hebt.** Samenleven in diversiteit wordt ook beïnvloed door gemeentelijk woonbeleid, de buitenruimte, onderwijs, armoede, enzovoort. Dat is waar mensen het hardst in hun leven getroffen worden en waar het in veel stadsgesprekken over ging. In dit actieplan worden daarom verschillende interventies vanuit de gemeente betrokken – niet alleen vanuit de 'portefeuille Samenleven'.
- **No nonsense.** Het actieplan benoemt duidelijk waarover het gaat: we noemen de vormen van racisme, discriminatie en uitsluiting, maar ook vrijheid van meningsuiting. Het mag schuren en mensen kunnen het met elkaar oneens zijn, maar wederzijds respect en in gesprek blijven met elkaar is belangrijk om polarisatie tegen te gaan.

Bovenstaande uitgangspunten zijn vertaald in concrete acties. In het actieplan leest u deze, geclusterd per maatschappelijk terrein.

3. Openstaande toezeggingen en moties

Hieronder volgt per bestuurlijk stuk de informatie waarmee we voorstellen deze toezeggingen en moties af te doen:

Motie Vrouwenemancipatie nu! (21bb16305)

Deze motie verzocht de raad om in de volgende raadsperiode vrouwenemancipatie in brede zin zichzelf als opdracht mee te geven; vrouwenemancipatie in brede zin nog meer duurzaam te borgen in beleid; te beginnen met het volgende beleidsprogramma samenleven en andere relevante beleidsonderdelen zoals welzijn.

Vrouwenemancipatie (en emancipatie in bredere zin) maken deel uit van dit actieplan. We werken daarvoor samen met maatschappelijke organisaties en ondersteunen diverse initiatieven met subsidie. Activiteiten zijn bijvoorbeeld gericht op keuzevrijheid, het recht op zelfbeschikking en het versterken van economische zelfstandigheid en empowerment van Rotterdamse vrouwen en meisjes. De Aanpak Stop Geweld tegen Vrouwen en de Aanpak Seksuele Straatintimidatie zijn voorbeelden waarbij de emancipatie van vrouwen en meisjes zijn geïntegreerd en mede uitvoering krijgt in de pijler preventie. We nemen het (zoals alle andere thema's) mee in *bijvoorbeeld* het tegengaan van arbeidsmarktdiscriminatie. Op deze manier is er sprake van voortdurende aandacht voor en borging van de verbetering van de positie van Rotterdamse vrouwen en meisjes op de diverse beleidsterreinen en in de uitvoering.

Motie Geef kleur aan het Regenboogakkoord! (22bb004361)

Deze motie verzoekt het college de veiligheidsmonitor en gemeentelijke website gericht op LHBTIQA+ aan te vullen; expliciet aandacht te geven aan LHBTIQA+ bij het actualiseren van de beleidsnota's als het Integraal Veiligheidsplan, de integrale beleidskadernota Sociaal domein en het jongerenbeleid; het armoedebeleid en het ouderenbeleid; hierbij de LHBTIQA+ doelgroep en in ieder geval COC Rotterdam actief te betrekken.

Veiligheidsmonitor

In het wijkonderzoek en de Veiligheidsmonitor wordt gevraagd naar de ervaringen van Rotterdammers met discriminatie. Er wordt daarin niet doorgevraagd naar de verschillende discriminatiegronden, waaronder lhbtqia+. Dat gebeurt op andere plekken wel: in de Omnibusenquête en in meldingen en/of aangiftes van discriminatie bij politie, RADAR en het College voor de Rechten van de Mens. Om patronen van discriminatie op grond van seksuele oriëntatie en genderidentiteit inzichtelijk te maken zullen we deze specifieke discriminatiegronden mee gaan nemen in de [discriminatie index](#) van de Gemeente Rotterdam, Erasmus universiteit en RADAR. Deze index combineert alle bovenstaande gegevens plus CBS-data. We stellen voor op die manier invulling te geven aan dat deel van het dictum.

Actualiseren van beleidsnota's

Het actieplan Samenleven is een integraal plan dat gaat over de diversiteit van alle Rotterdammers en dus ook over lhbtqia+ personen. De actiepunten die benoemd zijn in het actieplan Samenleven zijn niet alleen actiepunten die vallen binnen het terrein van samenleven. Veiligheid, het sociaal domein, jongeren-, ouderen- en armoedebeleid komen in dit plan ook aan bod. We werken er naartoe om binnen alle gemeentelijke beleidsterreinen integraal aandacht te vragen voor de verschillende groepen waar we ons in het kader van samenlevingsbeleid op richten. Ook willen we op deze manier de raad beter in de gelegenheid stellen het geheel van activiteiten over beleidsterreinen heen te kunnen beoordelen. Op die manier willen we tegemoetkomen aan dit deel van het dictum: niet gefragmenteerd in alle losse plannen, maar de basis in één plan: samenleven. Verdere uitwerkingen en accenten kunnen desgewenst in andere beleidsnota's opgenomen worden.

Gemeentelijke website

We besteden op de gemeentelijke website aandacht aan ons samenlevingsbeleid. Er staan verhalen op hoe verschillende Rotterdammers met elkaar samenleven en welke dilemma's ze daarbij tegen kunnen komen. Ook is er praktische informatie beschikbaar over waar Rotterdammers discriminatie kunnen melden, hoe ze kunnen meedenken wat er in de stad op

het thema Samenleven plaatsvindt en doorverwijzingen te vinden naar onder meer de Roze Sociale kaart en andere actuele lhbtqia+ onderwerpen.

Betrokkenheid van lhbtqia+ doelgroep, waaronder COC

In aanloop naar dit plan hebben we stadsgesprekken gevoerd waar ook de lhbtqia+-gemeenschap, waaronder vertegenwoordigers van het COC, aan heeft deelgenomen. We blijven in gesprek met de stad en zijn goed bekend met het lhbtqia+ netwerk in Rotterdam.

Wethouder zegt toe de extra aanpak van arbeidsmarktdiscriminatie uit te werken (21bb15773)

Hoofdstuk 4.3 van het actieplan beschrijft de inzet van de gemeente om arbeidsmarktdiscriminatie te voorkomen en te bestrijden. We gaan meer Rotterdamse bedrijven en organisaties (mkb en groot) ondersteunen bij inclusief werkgeverschap en ontwikkelen van beleid hierop. De bestaande opdracht aan Diversiteit in Bedrijf, bekend van het landelijke Charter Diversiteit, wordt hiervoor uitgebreid. Ook laten we een 'gelijkwaardigheidschecklist' opstellen die werkgevers concrete voorbeelden geeft hoe zij effectief discriminatie kunnen tegengaan en een inclusieve werkcultuur mogelijk kunnen maken.

De wethouder zal kijken onder welke kop de indicator statushouders uit de bijstand in het programma samenleven geplaatst wordt (22bb007155)

In de begrotingsbehandeling werd gevraagd waarom statushouders in de bijstand als indicator wordt gepresenteerd voor de acceptatie van diversiteit en wat dit met elkaar te maken heeft.

Hoewel het bij elkaar gerubriceerd staat in de begrotingsstukken, is deze indicator niet gekoppeld aan de acceptatie van diversiteit. Het staat bij elkaar in één begrotingsprogramma, namelijk het onderdeel Armoede, Schuldhulpverlening, Inburgering en Samenleven. Het cijfer zegt iets over inburgering: namelijk hoe goed statushouders hun weg vinden naar opleiding of werk en daarmee uit de bijstand. Het cijfer zegt niets over andere doelstellingen van het samenlevingsbeleid, gericht op discriminatiebestrijding.

Dit lijkt tot verwarring te hebben geleid. We hopen dat dit voldoende verklaart.

De wethouder zal kijken wat er van de actiepunten uit het initiatief van Van Baarle en Versnel kan worden meegenomen in het programma samenleven (22bb007153)

In de bijlage bij het actieplan is in paragraaf 2.2 per onderdeel van het initiatiefvoorstel 'Voor Gelijkwaardigheid, Tegen Discriminatie' genoteerd of en in welke mate de input opnieuw is meegenomen in het beleid. Kortgezegd, veruit de meeste punten uit het initiatiefvoorstel komen terug in dit actieplan. Bijvoorbeeld de teksten over bewustwording, meldingsbereidheid, dialogen, terreinen als onderwijs en sport, discriminatiebestrijding op de arbeidsmarkt, de stadsmarinier en een discriminatieindex.

De burgemeester gaat, naar aanleiding van de vragen van mevrouw Vlasblom, samen met wethouder Achbar onderzoeken of er meer moet gebeuren tegen racisme en de uitingen daarvan (23bb000539)

Het onderzoek heeft plaatsgevonden in de vorm van de vele stadsgesprekken die de afgelopen periode zijn gevoerd. Het actieplan Samenleven is het antwoord van het college op de vraag wat er moet gebeuren tegen racisme en de uitingen daarvan.

De wethouder zal bij het beleidskader samenleven terugkomen op de suggestie van het lid Elfilali om rolmodellen te betrekken om acceptatie diversiteit te bevorderen (23bb002365)

De inzet van rolmodellen en 'peer educators' is een belangrijke manier om de acceptatie van diversiteit en inclusie in de stad te bevorderen. Bijvoorbeeld omdat zij gelijken zijn van degenen die de activiteit meemaken, ervaringsdeskundig zijn en kunnen bijdragen aan positieve zichtbaarheid en het doorbreken van stereotype beelden.

Vooraf is in het actieplan niet bepaald waar wel of waar niet rolmodellen worden ingezet en daarom staat het niet expliciet in het actieplan opgenomen. Maar dat het gebeurt is zeker. Via deze brief laten we zien dat rolmodellen onder andere ingezet worden in de volgende acties:

- Interne rolmodellen die bijdragen aan het worden van een sociaal veilige organisatie waarin verscheidenheid (in alle vormen) van waarde worden geschat (paragraaf 4.1)
- Gemeentelijke communicatie (paragraaf 3.1 en 4.1)
- In het onderwijs (paragraaf 4.5)
- Steun aan initiatiefnemers (5.2).

De wethouder komt bij het beleidskader samenleven terug op:

1) het keurmerk goed verhuurderschap en daarbij ingaan op verplichting van de e-learning, 2) de inrichting van het meldpunt (in samenwerking met de adv's) en 3) wat er gedaan is met de aanbevelingen uit eerdere onderzoeken

Wethouder Zeegers komt met een afdoeningsvoorstel voor deze toezegging. Deze gaat mee in de voortgangsrapportage van actieplan 'Goed Huren, Goed Verhuren' eind 2023. Dit is aan de raad gecommuniceerd via een gezamenlijke brief van wethouders Zeegers en Achbar (23bb002670).

4. Slotwoord en vervolg

De stadsgesprekken hebben veel opgeleverd. Een tastbaar resultaat is dit actieplan. Minder tastbaar, maar even waardevol, zijn de verbindende, soms ook confronterende en emotionele inzichten en dynamieken die tijdens de stadsgesprekken aan de orde kwamen. Des te meer is het positief om te zien dat men vaak – ondanks een stevig meningsverschil – elkaar na afloop de hand kan schudden. Het college kijkt positief terug op het proces. We hebben veel waardering en dankbaarheid voor alle Rotterdammers die de tijd en moeite namen om met ons in gesprek te gaan.

Het college spreekt ten slotte de hoop uit dat dit actieplan weerklank en herkenning vindt in uw raad. Waar dit niet of minder het geval is, nodigen we u uit tot voorstellen en suggesties om het beleid beter te maken.

Na deze brief volgt:

- Bespreking in de commissie WIOSSAN
- Bespreking met geïnteresseerde Wijkraadsleden
- Advisering aan het college door de Brede Raad 010, de adviesraad Antiracisme & Inclusie en het Burgerpanel Rotterdam. De adviesvraag stellen we voor de zomer, tijdens reces wordt het verwerkt en een reactie opgesteld.
- Reacties van Rotterdammers en betrokkenen op de bijeenkomst (20 juni).

Daarna ontvangt de raad begin vierde kwartaal 2023 een definitief actieplan.

Jaarlijks rapporteren we de stand van zaken rondom alle acties uit het actieplan.

Financiële en juridische consequenties/aspecten

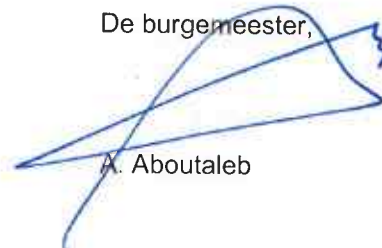
De uitvoering van het actieplan Samenleven in één stad valt binnen de vastgestelde begroting.

We stellen voor om hiermee de volgende moties en toezeggingen af te doen:

- Motie Vrouwenemancipatie nu! (21bb16305)
- Motie Geef kleur aan het Regenboogakkoord! (22bb004361)
- Toezegging Uitwerking extra aanpak arbeidsmarktdiscriminatie (21bb15773).
- Toezegging Indicator statushouders uit de bijstand in het programma samenleven (22bb007155).
- Toezegging Actiepunten initiatiefvoorstel DENK/VVD in het programma samenleven (22bb007153).
- Toezegging Onderzoek naar racisme en uitingen daarvan (23bb000539).
- Toezegging rolmodellen te betrekken om acceptatie diversiteit te bevorderen (23bb002365)
- Toezegging over het keurmerk goed verhuurderschap etc.(23bb001193)

De secretaris,
V.J.M. Roozen

Burgemeester en Wethouders van Rotterdam,

De burgemeester,
A. Aboutaleb

Bijlage(n):

- Actieplan *Samenleven in één stad* 2023-2026
- Bijlage bij actieplan